

تاریخ: ۹۹/۱۱/۱۳
شماره: ۳۹۹۴۴۶
پیوست:

۱۳۹۹

جناب آقای مهندس اکبری

معاون محترم آب و خاک وزارت جهاد کشاورزی

سلام علیکم،

بازگشت به نامه ۶۰۰/۹۹/۵۷۷۵ مورخ ۹۹/۱۰/۱۴ بدینوسله نظرات اعضای کمیسیون زیربنایی خانه کشاورز را بشرح زیر به استحضار می رساند:

الف. کشاورزان مالک آب چاههای کشاورزی هستند.

بر اساس مستندات ذیل، آب چاه های کشاورزی که توسط بهره بردار در زمین مالکیتی و یا مباح حفر شده باشد ملک حافر است.

مستندات قانونی.

۱- ماده ۱۶۰ قانون مدنی. (هر کس در زمین خود یا اراضی مباحه به قصد تملک قنات یا چاهی بکند تا به آب برسد یا چشمه جاری کند مالک آب آن میشود و در اراضی مباحه مادامی که به آب نرسیده تحجیر محسوب است).

۲- سند ثبتی حقا به بران از آبهای رودخانه های عمومی که جزو انفال هستند.

۳- اسناد تنظیمی ثبتی برای صاحبان قنوت.

۴- عدم تسریع مفاد اصل ۴۵ قانون اساسی موضوع انفال به مشترکات در بخش آب.

(اصل ۴۵ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران انفال و ثروتهای عمومی از قبیل زمینهای موات یا رها شده، معادن، دریاها، دریاچهها، رودخانهها و سایر آبهای عمومی، کوهها، درهها، جنگلها، نزارها، بیشههای طبیعی، مراتعی که حریم نیست، ارث بدون وارث، و اموال مجهول المالک و اموال عمومی که از غاصبین مسترد می شود در اختیار حکومت اسلامی است تا بر طبق مصالح عامه نسبت به آنها عمل نماید. تفصیل و ترتیب استفاده از هر یک را قانون معین می کند.)

۵- اشاره صریح ماده یک قانون توزیع عادلانه آب به مشترکات

(ماده ۱ - بر اساس اصل ۴۵ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آبهای دریاها و آبهای جاری در رودها و آنها را طبیعی و درهها و هر مسیر طبیعی دیگر اعم از سطحی و زیرزمینی و سیلابها و فاضلابها و زه آبها و دریاچهها و مردابها و برکههای طبیعی و چشمه سارها و آبهای معدنی و منابع آبهای زیرزمینی از مشترکات بوده و در اختیار حکومت اسلامی است و طبق مصالح عامه از آنها بهره برداری می شود. مسئولیت حفظ و اجازه و نظارت به بهره برداری از آنها به دولت محول می شود.)

۶- مسئله ۲۴ از کتاب احیا و مشترکات و احکام مشترکات آیت الله خمینی نشر موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی سال ۱۳۹۲ (کتاب احیای موات و مشترکات احکام مشترکات پدیدآورنده: خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ناشر: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س) زمان (شمسی): ۱۳۹۲

مسئله ۲۴ - و از مشترکات، آب ها می باشند؛ و منظور از آن ها، آب های شط ها و نهرهای بزرگ مانند دجله و فرات و نیل و نهرهای کوچکی است که کسی آن ها را به جریان نینداخته، بلکه خودشان از چشمه یا سیل ها یا آب شدن برف ها به جریان افتاده اند. و همچنین است چشمه های شکافته شده از کوه ها یا در زمین های موات و آب هایی که از باریدن باران ها در زمین های پست جمع شده. بنا بر این مردم در همه این ها مثل هم مساوی می باشند و کسی که چیزی از آن ها را به وسیله ظرف یا آبگیر یا حوض و مانند این ها حیزت کند مالک می شود و احکام ملک بر آن جاری می باشد و فرقی بین مسلمان و کافر نیست. و اما آب های چشمه ها و چاه ها و قنات هایی که کسی آن ها را در ملک خودش یا در زمین موات به قصد تملک آب آن ها حفر نموده، ملک حفر کننده آن ها می باشد مانند بقیه اموالک و برای کسی جایز نیست که آن ها را بگیرد و در آن ها تصرف نماید مگر آن که به اذن مالک باشد. البته به غیر از بعضی از تصرفاتی که بیان آن ها در کتاب طهارت گذشت. و آن ها به نواقل شرعی - قهری باشند مانند ارث یا اختیاری باشند مانند بیع و صلح و هبه و غیر این ها - به غیر مالک منتقل می شوند.

۷- استفتاء و فتاوی سایر علما و حضرات سیستانی صافی گلپایگانی مکارم شیرازی. (پیوست ۱-۲-۳-۴)

ب- اقدامات خلاف قانون وزارت نیرو

اقدامات وزارت نیرو فرا قانونی و بر اساس تصمیمات داخلی مدیران این وزارتخانه در بخش آب بشرح ذیل می باشد.

- ۱- اعمال ضریب تعدیل نسبت به مالکیت بهره برداران از چاه آب کشاورزی در بعضی از دشت ها بیش از یک سوم مالکیت. مطابق پروانه بهره برداری اولیه.
- ۲- ضریب تعدیل با هدف تامین آب چاه های غیر مجاز است پس ربطی به صیانت از منابع آب زیرزمینی و احیا و تعادل بخشی ندارد مستند. (پیوست ۵)
- ۳- تبصره ۲ ذیل ماده ۱۱ آیین نامه اجرایی فصل دوم قانون توزیع به این معنا که برای صدور پروانه های جدید. میانگین ۵ ساله مصرف را لحاظ قرار میدهد در صورتی که به علت محدود شدن ساعت کارکرد چهار معمولاً به نصف و نصب کنتور. کشاورزان برای طولانی تر کردن زمان مصرف دبی خود را عملاً کاهش داده اند و این اقدام به معنای اضافه برداشت و یا نقصان فاحش نیست. فلذا این اقدام تعدی و تجاوز به حق مالکیت کشاورزان میباشد.

مستند: تبصره ۲ - تشخیص نقصان فاحش آبدهی قنوات و چاههایی که عملاً مسلوب المنفعه نبوده ولی استفاده کافی از آنها به عمل نمی آید با کارشناس است که با املاک قرار دادن متوسط آبدهی پنج سال قبل از ممنوعیت منطقه اعلام نظر خواهد کرد.

۴- برابر بند ۳ از مصوبه پانزدهمین جلسه شورای عالی آب در سال ۱۳۹۴ (پیوست ۶) وزارت نیرو باید حداکثر تا ۷۵ درصد از آب زیرزمینی تجدید پذیر را جهت مصارف شرب صنعت، بهداشتی و کشاورزی در ۶۰۹ دشت کشور لحاظ قرار دهد تا ظرف ۲۰ سال آب زیرزمینی به سطح ایستایی اولیه برسد وزارت نیرو به غلط آب قابل برنامه ریزی تعریف کرده است که با مفاد این بند در تضاد است به طور مصدقی استان سمنان را عرض می کنم.

۵- جمع اب قابل برنامه ریزی در استان سمنان برای تمام بخش ها ۳۴۶ میلیون ۳۶۰ هزار مترمکعب است در حالی که آب تجدیدپذیر این استان یک و نیم میلیارد مترمکعب می باشد که ۷۵ درصد آن می شود یک میلیارد و ۱۲۵ میلیون متر مکعب و این تخلف آشکار وزارت نیرو است که در سایر دشتهای ها هم به همین منوال در جریان است.

۶- وزارت نیرو به جهت فرار از عدم انجام مسئولیت خود در صیانت و حفظ منابع آب کشور در سالهای گذشته اقدام به تدوین آیین نامه دستورالعمل و سایر دستورات وزارتخانه ای و اخیراً برای قانونمند کردن این تعديات و تجاوزات به حقوق حقه کشاورزان در بخش آب مالکیتی آنها اقدام به پیشنهاد قانون جدید که بی شباهت به یاسای چنگیز خان نیست نموده است. از صاحب نظران و حقوقدانان انتظار می رود که با دقت، این موارد را مورد نظر قرار داده و نسبت به آن اظهار نظر کارشناسی بفرمایند ضمناً تاکید می نمایم که حتماً باید معاونت پارلمانی و حقوقی وزارت جهاد کشاورزی به طور سازمان یافته و رسمی جهت صیانت از مالکیت و تولید بخش کشاورزی به این موضوع ورود نموده و با حضور صاحب نظران و تشکلهای بخش نسبت به تنظیم بیانیه کارشناسی اقدام ونسبت به این اقدامات وزارت نیرو مخالفت نماید.

۷- عندالزوم وزارت جهاد کشاورزی باید برای صیانت از مالکیت اب بخش کشاورزی وصیانت از تولید کشاورزی از طریق سازمان بازرسی و بعنوان مدعی از طریق دیوان عدالت اداری اقدام نماید.

عنايت اله بیابانی
قائم مقام دبیر کل

شماره: ۸۱۷۱۸/۹۹
تاریخ: ۱۴۰۱/۰۹
پست:

رونوشت:

- مشاور محترم وزیر و مدیرکل محترم دفتر وزارتی برای استحضار
- مدیرکل محترم خانه کشاورز برای استحضار و اظهار نظر
- رئیس محترم نظام صنفی کشاورزی و منابع طبیعی برای استحضار و اظهار نظر
- رئیس محترم انجمن آب و خاک پایدار ایرانیان برای استحضار و اظهار نظر
- مدیر محترم شورای هماهنگی شبکه سازمانهای مردم نهاد محیط زیست و منابع طبیعی کشور برای استحضار و اظهار نظر
- رئیس محترم موسسه پژوهشهای برنامه ریزی و اقتصاد کشاورزی برای استحضار و اظهار نظر
- مدیرکل محترم دفتر امور حقوقی برای استحضار و اظهار نظر
- مدیرکل محترم دفتر محیط زیست و سلامت غذا برای استحضار و اظهار نظر
- مدیران کل و مشاورین محترم معاونت برای اطلاع و اظهار نظر
- دفتر امور آب کشاورزی برای جمع بندی

متن استفتاء

■ احتراماً خواستار نظر فقهی روشن آنجانب
میباشم که آیا آبهای تحت الارض از مباحات
یا مشترکات یا انفال است. روشن خواهد کرد
که قوانین فرعی چگونه تنظیم و از هرج
ومرج در اساس مالکیت جلوگیری و از
سرمایه گذاری کشاورزان حمایت شود.

حقوق کشاورزان از دیدگاه شرع

بسمه تعالی

آب چاه و چشمه و قنات که با حقاری، جارعی
شده است نه خود به خود، ملک حافر است

۱۳۳۱

حقوق کشاورزان از دیدگاه شرع

بسم الله الرحمن الرحيم
عبدالله بن محمد باقر صاحب کرامت
مدرسه علمیه اربعین اهواز

مدین فرزندین بدرگان و باقره طویلی اهواز

چاپت کند صفحہ بادست = ۱۰
مهریون و سید
۱۸ آبان ۸۹

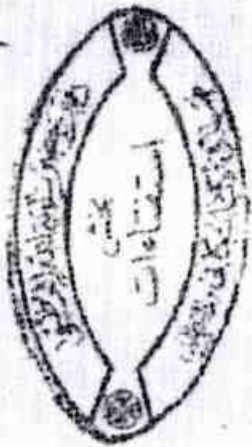

حقوق کشاورزان از دیدگاه شرع

سرانه زمین الحیر

مذکر السلام ورحمة الله به طور کلی هرکس یا کسانی در زمین
مذکر خود جای می‌کنند یا قنای احداث نمایند، آب تغل
به صاحب ملک است.

دوره العالم نه جادی النایم ۱۴۳۱

السلام علیکم ورحمة الله

جمهوری اسلامی ایران
کشاورزی

سنگاره سند:	طرح احیاء و تعادل بخشی آبهای زیرزمینی
تاریخ صدور:	
شماره بازنگری:	دستورالعمل اجرای توامان این نامه مصرف بهینه آب کشاورزی و قانون تعیین تکلیف
تاریخ بازنگری:	جاههای اب فاقد پروانه بهره برداری

۸-۵-۱- محدوده های مطالعاتی "الف":

مجموع حجم پروانه های بهره برداری اصلاح شده از حجم اب قابل برنامه ریزی کسر و تا سقف ۹۰ درصد سابق برای تعیین تکلیف جاههای اب فاقد پروانه بهره برداری قبل از سال ۱۳۸۵ اختصاص یافته و مطابق شیوه نامه پیوست شماره یک دستورالعمل اقدام می گردد.

تبصره (۱): میزان ۱۰ درصد از مازاد اب قابل برنامه ریزی برای تامین نیازهای شرب و صحت آبی تخصیص می یابد.

تبصره (۲): چنانچه ۹۰ درصد اب باقیمانده برای تعیین تکلیف جاههای فاقد پروانه کمتر از مجموع سرانه ۲۵ متر مکعب در شبانه روز به ازای هر چاه فاقد پروانه باشد، میزان حجم کسری مطابق بندهای ۸-۵-۲، از محل تعدیل پروانه های اصلاح شده تأمین خواهد شد.

تبصره (۳): چنانچه ۹۰ درصد اب باقیمانده برای تعیین تکلیف جاههای فاقد پروانه بیشتر از مجموع سرانه ۲۵ متر مکعب در شبانه روز به ازای هر چاه فاقد پروانه باشد، سرانه ۲۵ متر مکعب در شبانه روز مطابق شیوه نامه پیوست شماره یک قابل افزایش خواهد بود.

۸-۵-۲- در محدوده های مطالعاتی "ب":

پروانه های بهره برداری اصلاحی با فرمول و ضریب تعدیل زیر مجدداً اصلاح می گردد. (احجام بر حسب میلیون مترمکعب می باشد)

میزان حجم پروانه های بهره برداری اصلاحی (۸- میزان حجم اب قابل برنامه ریزی) = ضریب تعدیل

تبصره ۱: مقدار ۸ معادل حجم آبی است که از حاصل ضرب تعداد جاههای اب فاقد پروانه بهره برداری شناسایی شده (فرم شماره یک) که باید بر و مسلوب المنفعه گردند، در ۲۵ متر مکعب در شبانه روز در طول ۳۶۵ روز بر حسب میلیون مترمکعب تعیین می شود.

تبصره ۲: فرمول تعدیل پروانه های مصرف بهینه آب کشاورزی به شرح زیر می باشد:

حجم پروانه بهره برداری اصلاح شده = ضریب تعدیل * حجم پروانه بهره برداری تعدیل شده هر چاه (بر اساس اب قابل برنامه ریزی)

تبصره ۳: پس از اعمال این بند (۸-۵-۲) در محدوده های مطالعاتی که برای تعیین تکلیف جاههای اب فاقد پروانه و اختصاص سهمیه ۲۵ متر مکعب در شبانه روز به ازای آنها پروانه بهره برداری چاهها تعدیل شده است و به منظور استیفای حقوق قانونی مالکین این چاهها، شورای حفاظت منابع اب استان تصمیمات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود.

م ۲۲: تاریخ

امضا

صفحه ۹ از ۹

۵۱

مصوبات پانزدهمین نشست شورای عالی آب

۱- اجرای پروژه‌های پانزده‌گانه در قالب طرح احیاء و تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی به تصویب رسید.
(بسته اجرایی این پروژه‌ها به صورت تفصیلی با معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی نهایی خواهد شد.)

۲- معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، ضمن تقویت اعتبارات بخش آب و آبخیزداری، اعتبارات موردنیاز پروژه‌های ۱۵گانه را طی سال ۱۳۹۴ و برنامه ششم به منابع آب زیرزمینی، متناسب با اهداف مصوب و نیازهای هر بخش اختصاص دهد.

۳- وزارت نیرو موظف است به منظور احیاء و تعادل بخشی منابع آب زیرزمینی، تا پایان مهرماه سال جاری حداکثر تا ۷۵ درصد منابع آب زیرزمینی تجدیدپذیر را به تفکیک مصارف شرب، صنعت، کشاورزی و فضای سبز، در هر یک از ۶۰۹ محدوده مطالعاتی تعیین و به دستگامهای اجرایی ذیربط اعلام نماید تا ظرف مدت ۲۰ سال سطح آب زیرزمینی به سطح ایستایی اولیه برسد.